

N:o 12.

Af Herr J. A. Öberg: Om ändring i 14 § Riksdagsordningen.

Under elfva riksdagar hafva förslag om ändring af 14 § Riksdagsordningen framkommit. Mer och mindre utförligt hafva de olika motionärerne belyst den tyngande orättvisa, som denna paragraf skapat, och hvad förslagsställarne underlätit att anföra, har funnit uttryck i Riksdagens öfverläggningar, hvarom protokollen lenna intressanta upplysningar. Jag vågar således tro att frågan om det politiska streckets nedflyttning är så i detalj utredd, att jag på den grund behöfver endast i korthet påpeka några allmänna sanningar som stöd för min motion, hvilken sluter sig till den, i samma fråga, som af Andra Kammaren under 1881 års riksdag antogs.

Man har vid flera tillfällen talat om den politiska håglösheten hos dem, som redan ega rösträtt, och deraf kommit till det resultat, att de icke röstberättigade jemväl voro likgiltiga. Det egendomliga i en sådan slutsats behöfver väl knappast anmärkas. Lifaktigheten för de senaste valen talar emellertid för en annan mening. Men dervid är icke allenast att åberopa det antalet af dem, som senast afgåfvo sina röster, betydligt öfverstiger hvad man förut till siffran kände i fråga om röstresultaten vid riksdagsmannaval, äfven de trängande ropen från hundradetals valkretsar om rättvisa åt de orepresenterade utgöra en bjert motsats till den obeveklighet, som underskattat billigheten af den önskade reformen. Och härvid bör icke förglömmas, att det just varit de röstberättigade som till representanterne framburit sina önsknings i detta fall. Man kunde således helt och hållet ignorera de representerades tankar, deras sträfanden och önsknings, sådana dessa funnit uttryck i pressen, på folkmöten och i petitioner, — om det vore skäligt! Den allmänna principen om människovärde tillåter dock knappast numera ett så förnämt förakt, allra minst hos ett folk, som gerna berömmar sig af sin upplysning. Jag vet visserligen, att den svenska folkbildningen taxeras

ganska olika. Vid verldsutställningarna sträfvar den gerna efter högsta priset; i de vises råd här hemma anses den, lagd i den politiska vågskålen, oftast vara alltför lätt. Svenska folket är dock så pass friboret och upplyst, att det är i full medvetenhet derom, att dess politiska rätt, jemförelsevis, står tillbaka för många nationer, som först i detta århundrade kämpat sig ut från trældom och envælde. Ett sådant medvetande kan hvarken väcka eller nära belåtenheten hos folkets flertal, hvilket föga uppbygges eller tröstas af de afvogsinnades hufvudskäl, nemligen att man icke bör ändra Riksdagsordningen, därför att den är så ny! Hvarje orättvisa har dock i följd af sin natur dödkött i sina former; att detta måste bortskäras, om lif och helsa skola vinnas, är en sanning, som gäller lika mycket för ett folk som den gäller för den enskilde.

Ehuru jag inbillar mig att i Kamrarne, då det kommer till tal om en utvidgning af den politiska rösträtten, ingen tänker på det s. k. »röda spöket», vet jag dock att mången likväl hyser en viss fruktan att gifva kroppsarbetarne rösträtt. Den klokhet, som städernas arbetarebefolkning visat gent emot åtskilliga socialistiska lockelser, bör i detta fall vara tillräckligt lugnande, och att omstörtande samhällsläror skulle finna någon jordmån hos landtbefolkningen, det är en tanke, som säkerligen ingen hyser. Fattiga komministrar, klockare och skollärare på landsbygden äro i följd af sin tryckta ställning visserligen att räkna till den, om jag så må säga, naturligt missnöjdas klass; men hvarken dessa eller andra vilja något annat än en fredlig samhällsutveckling.

Emellertid säger man hos de ljumme, de för reformen till hälften obegripliga, att frågan om grundskatterna, härordningen m. m. bör finna sin lösning, innan man ändrar den politiska rösträtten. Jag hyser den innerligaste öfvertygelse att en omvänd ordning vore den rätta. De orepresenterade bära redan tunga skyldigheter; att öka dessa, innan de fått någon politisk rättighet, vore en vishet, om hvares innebörd man komme att hysa de starkaste tvifvelsmål. Det svenska folket är både tåligt och långmodigt; det förhåller sig icke, men just därför bör man så mycket mera akta uppå dess billiga anspråk att låta de orepresenterade deltaga i statens lif, icke allenast som skattdragande och krigspligtige, utan ock som medborgare, som medintressenter i samhället. Invänder man härvid att konsekvensen fordrar att jag borde yrka »streckets» borttagande, svarar jag helt upprigtigt att min innersta önskan pekar åt ett dylikt mål, men då ingen utsigt till framgång gifves för en så radikal förändring, får jag vördsamt föreslå att:

valrätt tillkommer inom den kommun, der han bosatt är, en hvar i kommunens allmänna angelägenheter röstberättigad man, hvilken antingen eger eller med stadgad

åborätt innehafver fast egendom på landet eller i stad till ett taxeringsvärde af minst fem hundra kronor eller för lifstid eller för minst fem år arrenderar jordbruksfastighet till taxeringsvärde, ej understigande tre tusen kronor, eller ock erlägger till staten bevillning för en till minst fyra hundra kronor uppskattad årlig inkomst.

Stockholm den 25 Januari 1882.

Joh. Aug. Öberg.

N:o 13.

Af Herr G. Ekdahl: Med förslag angående reglering af Södertelje kanalaktiebolags skuld till Riksbanken.

Af Banko-Utskottets vid 1881 års riksdag afgifna Memorial N:o 6 inhemtas:

att Rikets Ständer vid 1815 års riksdag beviljat det för fortsättande och fullbordande af den år 1806 påbörjade anläggningen af Södertelje kanal- och slussverksbyggnad bildade aktiebolag af Riksbankens medel ett lånebiträde af 100,000 Riksdaler Specie emot förbindelse att erlägga 3 procent årlig ränta, hvarjemte 4 procent skulle efter anläggningens fullbordande afbetalas; varande kanalverket, med alla dess tillhörigheter och effekter, till bankens säkerhet för skulden pantförskrifvet; och

att räntan å nämnde skuldbelopp blifvit erlagd till och med 1823, hvaremot någon kapitalafbetalning icke egt rum.

Vid 1828—1830 årens riksdag beslöto Rikets Ständer att:

»i ett för allt bevilja 30,000 Riksdaler till Södertelje kanalbolag under